

Kreeta Haapasalos spel och sång lever vidare

Kreeta Haapasalo (1813–1893) föddes i byn Järvelä i Kaustby. Hon bodde länge i Vetil och tillbringade sina sista levnadsår i Jyväskylä, där hon också är begravd.

Hon blev 1800-talets mest kända finländska folksångerska och kantelespelare. Som mor till en stor familj försörjde hon sina elva barn genom att resa runt och uppträda i hela Finland samt även i Sankt Petersburg och Stockholm. Hennes framträdanden förde folkmusiken till bondstugor, prästgårdar och herrgårdar likaväl som till det kejserliga hovet. Samtidens tidningar skrev om Kreeta Haapasalo, och även Topelius och Runeberg bidrog till att göra henne känd i hela landet.

Även om Kreeta bodde i Vetil besökte hon ofta sina släktingar i Kaustby. Hon är känd för att ha färdats längs vägen mot Karleby och övernattat i flera gårdar i Kaustby. Under hennes besök samlades byborna i fullsatta stugor för att lyssna till hennes sång och kantelespel. Särskilt gripande mindes man sången som började med orden: *"Mina barn där hemma, lämnade åt bristfällig omsorg, jag måste färdas runt i landet så här."* Sången skildrade en mors tunga öde, men också hennes uthållighet och tillit till framtiden.

Kreeta Haapasalos konst hade stor betydelse för kanteletraditionen i Mellersta Österbotten. Hennes framträdanden inspirerade många att tillverka egna kanteler och lära sig spela dem. Hennes skicklighet och varma tolkningar levde kvar i människors minnen långt efter hennes död.

Redan under sitt grundande år 1950 började Kaustby Hembygdsförening arbeta för att resa ett minnesmärke över Kreeta Haapasalo. Projektet förverkligades år 1954, då den granitstaty som ritats av Ilmari Wirkkala och formgivits av Tauno Wirkkala avtäcktes på Kappelinmäki inför en stor publik. Minnesmärket vittnar om Kreeta Haapasalos bestående betydelse som en förvaltare av den finländska folkmusiken och Kaustbys kulturarv.

Kreeta Haapasalo.

Kreeta Haapasalos staty samt ett tidningsurklipp från avtäckningen av statyn.